

atunci când se vedea bine că ei înșiși nu sunt îndeajuns de convingși că situația dramatică căreia trebuie să-i facă față este verosimilă.

În rolul Călăului, Șerban Borda aduce, în prima parte a spectacolului, o duritate, un anume tip de agresivitate primitivă, trăsături care, structural îi sunt complet străine, așa încât bănuim că a făcut un efort serios să marcheze convingător identitatea personajului. Încet-încet, trăsăturile feței se îndulcesc, fața i se destinde și ochii dobândesc o lumină specială, vocea, o blândețe, cumva venită din adâncurile sufletești, răscolite de apropierea de o ființă curată. Dacă în final regizorul nu i-ar fi cerut să-și mânjească fața cu sânge – vopsea roșie – ar fi fost foarte bine, fiindcă în momentul când și-a pus lațul de gât pe lumină scăzută, publicul a înțeles ce era de înțeles; restul s-a dovedit nu numai inutil, ci chiar ilar, ceea ce n-a fost câtuși de puțin în beneficiul spectacolului.

Anca Sigmirean a mizat pe o anume inocență, o robustețe țărănească dublată parcă de o înțelegere înțeleaptă a lumii; ea a jucat nervos, pe alocuri inutil agitat, dar a avut și momente de candoare autentică; i-a lipsit însă tonul cald înspre final, registrul ei interpretativ fiind același de la început până la sfârșit.

Angela Tanko, mai experimentată, a avut o evoluție mai nuanțată, jocul ei fiind mai subtil. Ea n-a fost doar Fecioara candidă, ci și o ființă omenească fragilă, măcinată, pe rând, de frică, de ură, de dispreț, de disperare, de scârbă... Suferința înjositoare la care a fost supusă a îndârjit-o, iar în final a devenit înțelegătoare și caldă, apropiindu-se cu o iubire aproape biblică de călăul ei.

Spectacolul cu această piesă scurtă, prezentat la Studioul teatrului a durat aproape o oră; a fost o oră în care publicului i s-a oferit, dacă nu o capodoperă, cel puțin un spectacol-eseu scris cu multă dragoste, lucrat îngrijit, jucat cu profesionalism și care, după ani buni, a constituit și un examen pentru autorul care are de învățat încă nu puține lucruri despre complicata cale a piesei de teatru către scândura scenei...

Teatrul de Stat Oradea. Trupa „Iosif Vulcan“ – Victima și călăul de Pașcu Balaci. Regia artistică: Adrian Moraru. Scenografia: Oana Cernea. Cu: Anca Sigmirean/Angela Tanko (Victima). Șerban Borda (Călăul). Data premierei: 29 mai 2007.

O nouă întâlnire cu poezia lui Marin Sorescu

În anul de grație 1989, actorul Petre Panait a prezentat la Sala Studio a Teatrului din Oradea un recital intitulat **Duminica oamenii n-au porecle**. Împreună cu secretara literară (E. Pop) au alcătuit un scenariu, în principal din volumele *La lilieci*, dar adăugând și câteva poezii din alte volume ale unuia dintre cei mai importanți poeți români, Marin Sorescu. Regizorul Ioan Ieremia l-a îndrumat atunci pe actorul care, oltean fiind și el, a rostit admirabil versurile poetului, scoțând astfel la iveală înțelesuri periculoase adesea și care puteau să scape cititorului, la o lectură superficială. Trimiterile clare la situația dezastruoasă a României comuniste, la viața cotidiană, au atras simpatia publicului, aplauzele la diverse momente, însemnând limpede că spectatorii au înțeles perfect despre ce povestea actorul acolo.

Succesul a fost imens. Spectacolul s-a jucat de aproape 30 de ori. Publicul era fermecat, dar și surprins de curajul actorului de a spune atâtea lucruri ce se spuneau cu teamă, voalat, dar erau destul de explicite până la urmă: critici la adresa

Petre PANAIT



conducerii de partid, a duplicității, a sărăciei, aluzii la prezența peste tot a informatorilor și securiștilor, la privațiuni de tot felul: căldură, lumină, cenzură, etc.

Temutul critic Valentin Silvestru a venit să vadă spectacolul – a cărui durată era de o oră și 20 de minute – și a scris o cronică în care lauda deopotrivă talentul actorului și profunzimea poeziei soresciene.

Nu același lucru s-a întâmplat însă cu șefa de la Propagandă care, din „informațiile” primite de la un spectator (citește „securist”) care a văzut spectacolul la sala din Băile Felix, „rezultă că este un spectacol periculos, plin de aluzii incorecte la viața noastră și la politica de partid”. Drept care, ne sfătuia „să ne băgăm mințile în cap” și să scoatem tot ce nu e sănătos în spectacol. Replicile noastre n-au întârziat să apară, firește în apărarea spectacolului, mai ales că ea nu-l văzuse (nu știu cum de i-a scăpat, căci de altfel vedea tot). Am răspuns prompt că toate, dar absolut toate poeziile, au fost publicate în volume, ca atare, nimic nu e „de la noi” în scenariul spectacolului. Așa că nu știm la ce se referea individul acela.

Era parcă și în ea o teamă și o vigilență sporită, care azi ne spun mult, dar atunci nimeni nu îndrăznește să se gândească la o schimbare atât de radicală.

După '90, nu știu din ce motive, spectacolul nu s-a reluat. Și iată că, după mulți ani, actorul Panait a dorit să rostească din nou versurile lui Marin Sorescu tinerilor de azi, poate și din curiozitate, să vadă ce impact mai au ele asupra lor.

Scenariul – semnat tot de cei doi colegi – este altul, destul de diferit de primul, regia o semnează interpretul. Muzica aleasă este a lui Tudor Gheorghe, ea sună admirabil, însoțind momentele-cheie ale recitalului; decorul e simplu, costumul, ce să mai vorbim, o cămașă țărănească și un pantalon de „orașean”, miza rămânând Poezia și Actorul.

Petre Panait spune frumos și cu tâlc poeziile pline de adevăr, de o sinceritate cuceritoare ale lui Marin Sorescu. Multe dintre ele nu mai au puterea aluzivă, dispărând și „țintele” de dinainte de '89. Rămâne însă modul seducător în care actorul știe să acapareze și să rețină atenția și simpatia publicului: el povestește inteligent, cursiv, cu umor, câteva întâmplări vesele și triste din viața satului oltenesc. Multe valabile și azi – dovadă că schimbările se produc încet. Publicul râde în hohote sau cade pe gânduri. „Genial acest Marin Sorescu!” – a exclamat un tânăr student medicinist la finalul unei reprezentații. Și noi ne-am declarat de acord cu el.

Teatrul de Stat Oradea – Duminica oamenii n-au porecle de **Marin Sorescu**. **Scenariu de Elisabeta Pop și Petre Panait. Un spectacol semnat: Petre Panait. Interpretează: Petre Panait. Premiera: 3 februarie 2008.**

Secretul râsului în cascade

Ideea directoarei artistice a Trupeii „Iosif Vulcan” a teatrului orădean – Elvira Platon Rambu – de a căuta noi spații de joc pentru instituția aflată de mai bine de un an în reparații generale, se dovedește ingenioasă, producțiile teatrale găsindu-și astfel scenele potrivite.

Stagiunea 2008/2009 a debutat cu o comedie, gen de altfel îndelung așteptat de publicul orădean, căruia, trebuie să recunoaștem, teatrul nu i-a prea rămas dator în ultima vreme.

Conducerea teatrului i-a îngăduit actorului Sebastian Lupu să monteze, în colaborare cu Teatrul pentru Copii și Tineret ARCADIA, un scenariu propriu după celebra comedie a lui Neil Simon, **Descult în parc**, comedie în care au strălucit, pe ecran, acum mulți ani, Robert Redford și Jane Fonda.